

ται, καὶ πολλοὶ Ἄγγλοι προθύμως θὰ προσέφερον πρὸς ἀπόκτησίν της ὅσα χρήματα εἶχον.

— Ἐπεθύμουν νὰ σὰς ἐμιλήσω περὶ αὐτῆς, εἶπεν ἡ Γινέβρα. Δυνάμεθα νὰ μεταβώμεν εἰς τὸ γραφεῖόν σας;

Ὁ Μάριος, ἔδρανε τὰ χεῖρά μετὰ τῆς εἰς τοῦς κερδοσκοποῦς ἰδιαζούσης προθέσεως. Ἐνόησεν ἤδη ὅτι ἡ ἐξαψὶς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ἤθελε τὸν ζημιώσῃ, καὶ ὅτι ἤθελεν ἀπολέσει λίαν ἐπικερδῆ ἀγορὰν, ἀλλ' ἦτον ἤδη ἀργά. Ἐν τούτοις ὠδήγησε τὰς δύο ξένας εἰς κακῶς νῦν τρεπισμένον γραφεῖον ὅπισθεν τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ καθίσωσιν.

— Εἴμαι θυγάτηρ τοῦ μαρκησίου Γραβίνα, τῷ εἶπεν ἡ Γινέβρα ἀποκαλυπτομένη.

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ (1)

ΥΠΟ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Σ. ΚΑΡΜΙΤΣΗ

ΑΧΡΙΔΗΝΟΥ

(φοιτητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς)

8. Ἡ *Φλώρινα* εἶναι κωμόπολις κατοικουμένη ὑπὸ Βουλγάρων· καὶ τοὶ δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Βιτωλίων ἀναγομένη ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πρεσπῶν. Ἰσως ἡ πάλαι Ἑορδαία.

9—11. τὸ *Κρούσοβο* μὲ 7 περίπου χιλ. κατοίκους, τοὺς πλείους Βλάχους μὲν τὴν γλῶσσαν καυχωμένους ὅμως ἐπὶ τῇ Ἑλληνικῇ καταγωγῇ των, ἔχει ἑλλ. σχολεῖον καὶ ἀλληλοδιδασκ. καλῶς κατηρτισμένα· ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πρεσπῶν. Τοῦ Κρούσβου γέννημα καὶ θρέμμα εἶναι ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ ἀ. ἐν Ἀθήναις γυμνασίου κ. Ἰω. Πανταζίδης—ἡ *Ρέσνα* πόλις μὲ 5 χιλ. κατοίκων Βουλγάρων καὶ Τούρκων. ἔχει ἑλλ. σχολεῖον καὶ ἀλληλοδιδασκτικόν. — Ἡ *Πρέσπα* πάλαι πόλις τῆς Αὐγκηστικῆς Ἡράκλεια καλουμένη, ἧς εἰρεῖαι μόνον σώζονται, εἶναι χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ Βουλγάρων γεωργῶν, καὶ πλησίον τῆς ὁμωνύμου κείμενον λίμνης. Ἐκ ταύτης ἐπεκράτησεν ὁ τίτλος τοῦ Πρεσπῶν, μ' ὅλον ὅτι ἡ μητρόπολις αὐτοῦ εἶναι ἐν Ἀχρίδι.

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλ. 93.

12. Ἡ *Ἀχρίς* ἢ *Ὀχριδα*, ἧτις ὑπὸ τὸ ὄνομα *Αὐχρινδὸς* ἀρχαιότερον ἀπαντᾷται, εἶναι πόλις κειμένη ἐπὶ ὑπερῷον δισχιδίου καὶ πετρώδους λόφου ἐν τῇ διαβάσει τῆς Ἐγνατίας ὁδοῦ παρὰ τῇ ἀνωτέρᾳ ἢ κατ' Ἄρκτον θέσει τῆς Αὐχριντίδος καλουμένης λίμνης, ἐξ ἧς ἐξέρχεται ὁ εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πλησίον τῆς Λισσοῦ ἐκβάλλων Δρίνος ποταμὸς, καὶ μέχρι δ' ἀποστάσεώς τινος προήκουτα καὶ ἐπὶ τῆς πεδιάδος.

Ἡ πόλις ὡς ἐκ τῆς φυσιολογικῆς θέσεώς της δικρεῖται ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων εἰς τὰ ἐξῆς τμήματα.

Α'. τὴν *Ἀκρόπολιν* — *Warosch*. — Β'. τὸ *Μεσόκαστρον*, *Messokastro*, κατὰ παραφθορὰν ἰσως ἀντὶ *Ἐξώκαστρον*. Γ'. τὴν *Βόισκαν*, Δ'. τὴν *Ἀγοράν*. Ε'. τὰς *Ὀθωμανικὰς συνοικίας* καὶ ΣΤ'. τὰς *Βλάχικας συνοικίας* — Ἄνω καὶ Κάτω —.

Καὶ τὸ μὲν Α'. τμήμα συμπεριλαμβάνον καὶ μικρὰν τινα Ὀθωμανικὴν συνοικίαν — *Ἰμαρέτ* — (1) κεῖται ἐντὸς τῶν τειχῶν (2), ἀποτελοῦν ἐν μέρει εἰδός τι ἀμφιθεάτρου. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν Βουλγαρικὴν λαλοῦσι γλῶσσαν. Τὸ δὲ Β'. κείμενον ἔξω τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τοῦ τείχους καὶ τὴν κατωφέρειαν τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ λόφου κατέχον μέχρι τῆς ἀγορᾶς, ἐπίσης κατοικοῦσι Βούλγαροι οἵτινες ὅμως καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ των καὶ ὡς ἐκ πολλῶν γλωσσικῶν ἰδιωτισμῶν καὶ ὡς ἐκ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων ἀ-

(1) Ἰμαρέτια καλοῦσιν οἱ Τούρκοι τοὺς οἴκους ἐν οἷς τρέφονται οἱ πτωχοί.

(2) Τὰ τεῖχη ταῦτα εἶναι ἀρκετὰ μακρὰ περιζώνοντα μόνον τὴν Ἀκρόπολιν· εἶναι δὲ ἐφαρμένα καὶ ἐν ἀκρηστίαι καὶ ἔχουσιν Ἀνω καὶ Κάτω Πόρταν. Ἀλλ' ὅχι πολυδάπανος ἐπισκευὴ αὐτῶν φρονούμεν ὅτι δύναται νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ ἐξαίρετα. Ἀνεφυλλίσσαμεν πολλοὺς τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων διὰ ν' ἀνακαλύψωμεν πού τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ταῦτα ἐκτίσθησαν· ἀλλ' οὐδαμοῦ εὑρομεν ἀναφερόμενον τοῦτο.

Ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ὡς ἐκ τῆς ἐπομένης περιχοπῆς Ἀννης τῆς Κομνηνῆς καταφαίνεται ἦσαν ἐκτισμένα αὐτοὺς δὲ ὁ Βαϊμούντος (στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων) μενοινεῖ παρὰ τῶν Ἀχρινιδῶν ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει καὶ πρὸς μικρὸν ἐγκατερέσας, τοῦ Ἀριέθου φρουροῦντος τὸ κάστρον ἀπρακτοῦ ἀπῆλθεν· εἰς Ὀστροδαν βιβλ. V. σελ. 242. Μήπως λοιπὸν πρὸ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων ἰδρύθησαν; Καθ' ἡμᾶς ἀπίθανον, πιθανώτερον δὲ φαίνεται νὰ ἦναι Βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ἀλλὰ ποῖον ἔτος; ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδύνατον ἡμῖν τοῦλάχιστον.

κόμη λίαν διάφοροι φαίνονται τῶν πρώτων. Τὸ δὲ Γ', εἰς ὃ ἀνεκτέον καὶ τὸ σιδηρουργικὸν μέρος τῆς ἀγορᾶς καὶ ὅπερ κείμενον Β. Δ. ὑπὸ τὸν λόφον ἀμέσως διήκει εἰς τὴν πεδιάδα κατοικοῦσιν ὡσαύτως Βούλγαροι, ἀλλ' ἐνταῦθα ἀνάμικτοι μετ' Ὀθωμανῶν. Τὸ δὲ Δ' ἀποτελεῖ ἡ ἀγορὰ καὶ μόνη, ἥτις ἀπὸ τῆς Κάτω τοῦ τείχους Πόρτας ἀρχομένη ἀποτελεῖ γραμμὴν τελευτώσαν μετὰ τινὰς καμπὰς πλησίον τῆς Βόσκας σχεδὸν καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ὑπὲρ τὰ ἐξακόσια ἐργαστήρια παντοειδοῦς τεχνήματος φέρουσιν. Τὸ δὲ Ε' κατοικοῦσι συνοικίαι Ὀθωμανικαὶ ποῦ μὲν ἀραιαὶ ποῦ δὲ πυκναὶ πρὸς ἀλλήλας κείμεναι· καὶ τὸ ΣΤ' καὶ τελευταῖον ἀπαρτίζουσιν ἡ Ἄνω καὶ Κάτω — Βόρειος καὶ Νότιος — Βλαχικὴ συνοικία, αἵτινες χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ τινος μικρᾶς πεδιάδος $1\frac{1}{4}$ μόλις ἔχουσιν διάμετρον.

Ὁ ὅλος δὲ τῆς πόλεως πληθυσμὸς ἀναβαίνει ὑπὲρ τὰς 10 χιλ. ψυχῶν. Προϊόντα ἡ πόλις παράγει ποικίλα καὶ ἄφθονα, οἶον σῖτον, ἀραβοσίτον, κριθὴν κ.τ.λ. τὰ δὲ ὀπωρικά τις καὶ ἰδίως τὰ μῆλα καὶ τὰ ἀγλάδια εἶναι πεφημισμένα διὰ τε τὸ μέγεθος καὶ ποιὸν αὐτῶν. Οἱ ἔχθες τῆς λίμνης τῆς — Λυχνίτιδος —, ἥτις ἔχει 12 ὥρων περιφέρειαν καὶ βάθος ἀκαταμέτρητον σχεδόν, ἐξεγείρουσα κύματα πολλάκις σχετικῶς κολοσσιαῖα, εἶναι οἱ ἡδύτατοι καὶ νοστιμώτατοι παντὸς ἄλλου λιμναίου πλην τῶν ἐγγελῶν τῆς, ἔχουσιν τὸν δευτερεύοντα λόγον μετὰ τὰς τῆς τῶν Ἰωαννίνων τῆς Ἠπείρου κατὰ τὴν ἡδύτητα.

Ἡ Ἀχρὶς σήμερον τιμᾶται μὲ θρόνον μητροπολίτου. Ὁ νῦν Ἀχρὶδῶν καὶ Πρεσβῶν Μελέτιος, κατὰ δυστυχίαν οὐχὶ ἐγκρατὴς παιδείας, κοσμεῖται ὑπὸ ἄλλων πολλῶν πλεονεκτημάτων, πλεονεκτημάτων ὅμως, ὁποῖον στεροῦνται οἱ ἐν Τουρκίᾳ λοιποὶ καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν σημασίαν δεσπόται μὴ ἐξαίρουμένων καὶ αὐτῶν τῶν κατόχων ἑλλ. γραμμάτων. Λόγιος ἀνὴρ διὰ τοὺς δεσπότης εἶναι σατανᾶς κατ' ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ πάντα τρόπον μηχανῶνται νὰ τὸν καταστρέψωσι διὰ νὰ γλυτωῦσιν ἀπὸ αὐτὸν ὡς ἀπὸ ἑνα διάβολον ζωντανὸν μὲ κέρατα ὁ ὁποῖος τοὺς κάθεται στὸ στέγχον, καὶ τοῦτο εἶναι γενικὸς κανὼν σχεδὸν διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς μας — τῆς Μακεδονίης τοῦλάχιστον — ἐξαιρέσεις εἶναι ὅμως διὰ τὸν ἐν λόγῳ σεβάσμιον ποιμενάρχην, ὅστις ὅσῳ ἐλλείπει παιδείας κατὰ τοσοῦτον μάλλον ὅχι μόνον ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τοὺς λογίους ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζει καὶ ὑποβοηθεῖ κατὰ πάσαν αὐτῶν εἴτε βιοποριστικὴν

εἴτε ἄλλην ἀνάγκην· μετὰ τῶν λογίων ἐπιθυμεῖ νὰ συναναστρέφηται καὶ νὰ συντρώγῃ πάντοτε. Ὁ ἀξιοσεβαστὸς Μελέτιος ἐν γένει τιμᾷ ἀληθῶς καὶ τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἑλληνισμὸν αὐτὸν, τοῦ ὁποῖου κήδεται ὡς ἀληθῆς Ἕλλην. Ὡς ἄνθρωπος δὲ κρινόμενος — ἐννοεῖται — ἔχει ὅπως πᾶς ἄνθρωπος τὰ προτερήματα τοῦ ἀλλ' ἔχει ἐπίσης καὶ τὰ ἐλαττώματά του, διότι καὶ αὐτὸς δὲν ζῇ εἰς κοινωνίαν ἀγγέλων, ἀλλ' ἀνθρώπων. Οὐδένα δὲ λόγον βλέπομεν νὰ δικαιοῖ τοὺς Βουλγάρους ἰδίως ἐκ τῶν συμπολιτῶν μας τόσῳ ἀνέκαθεν νὰ καταφέρωνται αὐτοῦ, παρὰ μόνον διότι δὲν εἶναι Βούλγαρος καὶ αὐτὸς καὶ δὲν ὑποστηρίζει τὸν Βουλγαρισμὸν ἐν ὅλῃ τῇ φαντατικότητι αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοιαύτη ἀντικρυς παράλογος καταφορὰ ἐννοεῖται ὅτι δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ. Οἱ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ Βούλγαροι δύνανται καὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα — τίς λέγει ὅχι — νὰ ζητήσωσι τὸν ἐθνισμὸν τῶν, δὲν πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ ὑβρίζωσι τὸν ἑλληνισμὸν καὶ νὰ μὴ ἀνταποδίδωσι πρὸς τὴν ἑλ. ἐθνότητα τὸν σεβασμὸν, τὸν ὁποῖον πρὸς αὐτοὺς ἀποδίδει ὁ Ἕλλην, ὅστις εἶναι πολὺ εὐκόλον δὲ νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι δὲν ὑποφέρει καὶ νὰ ὑβρίζεται ἄνευ λόγου βαναύσως καὶ ἀγενῶς. Τοιαύτη εἶναι, εἴτε εὐτυχῶς εἴτε δυστυχῶς δι' αὐτοὺς, ἡ φύσις τοῦ Ἕλληνα. Τί πταίει τῶρα ὁ Ἕλλην Μελέτιος ἂν δὲν ὑποστηρίξῃ τὸν Βούλγαρον, ὅταν οἱ Βούλγαροι δὲν περιορίζωνται νὰ ζητήσουν μόνον — εὐσχημόνως — τὸν ἐθνισμὸν τῶν ἀλλὰ θέλουν καὶ καλὰ νὰ ἀναδείξωσι μὲν τὸν Βουλγαρισμὸν τῶν ἀλλὰ καὶ νὰ λιθοβολήσωσι τοῦ Ἕλληνα τὴν ἐθνικότητα, καὶ νὰ ἀντιποιοῦνται καὶ αὐτὴν τὴν οἰκίαν του, εἰς τὴν ὁποῖαν βιαίως εἰσῆλθασιν. Ὁ Ἕλλην ἐνισχυθεὶς φυσικώτατον καὶ λογικώτατον εἶναι νὰ εἴπῃ σήμερον εἰς τοὺς Βουλγάρους « Ζητήσατε τὸν ἐθνισμὸν σας, ἀναδείξτε τὸν καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἀκόμη ἀλλὰ μὴ ἀντιποιεῖσθε καὶ αὐτὴν τὴν οἰκίαν μου, εἰς τὴν ὁποῖαν σας φιλοξενῶ σήμερον, μὴ διὰ τοῦτο θέλετε νὰ καταστρέψητε καὶ με, διότι εἶμαι ἠθραγασμένος τότε κατὰ βίας βίαν νὰ ἀντιτάξω ». Ἄς ἐννοηθῇ πλέον ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς ὁ Βούλγαρος μὲ τὸν Ἕλληνα.

Ἡ Πόλις ἔχει ἐκκλησιαστικὰς ἐπισήμους διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῶν τὸν ἅγιον Ἀχιλλεῖα — ἐρείπια σήμερον — εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνεκαλύφθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή.

ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙ

ΟΣΙΟΤΑΤΟΝ ΑΓΓΟΚΡΑ

ΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ ΛΟΥΚΙΟΝ

ΣΕΠΤΙΜΟΝ ΣΕΥΗΡΟΝ

Π

MP

OM

[Τὰ λοιπὰ ἐφθαρμένα]

ἥ τις εἶναι μετενηνεγμένη εἰς τὴν νέαν τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων πρὸς δὲ ἔχει καὶ τὴν ἀγίαν Σοφίαν, ἥ τις πιθανῶς μεταγενεστέρᾳ τῆς πρώτης καὶ Βυζαντινῆς κατασκευῆς οὕτω εἰς ταμίον δὲ σήμερον μεταβεβλημένη σώζεται ἀκεραία σχεδὸν μικροῦσα τὴν ἀρχαίαν τῆς λαμπρότητα. Πρὸ δευτέρης καὶ ἐπέκεινα κατὰ τὴν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν διακομὴν Μαυροβούνιος τις ἐπεχειρήσεν ἀνασκευὰς ἐντὸς αὐτῆς ὁδηγούμενος, δῆθεν ὑπὸ χειρογράφου τινος, ὅπερ εὑρεν, ὡς μὲν ἐβεβαίον χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἡμῖν αὐτὸ καίτοι πολλάκις καὶ ἐπιμόνως παρεκκλέταμεν αὐτὸν καὶ ἀμέσως καὶ ἐμμέσως, ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὄρει, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ περιεγράφετο καὶ τὸ μέρος καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐγκυπτομένου θησαυροῦ. Ἄλλ' εἰς πολλὰ αὐτῆς μέρη γενομένων ἀνασκευῶν καὶ μέχρις ἐγκάτων αὐτῶν τῆς γῆς ἀνθρακὸς δυστυχῶς ὁ θησαυρὸς ἀπέβη ὑπὸ τὴν Παγκράτιον τοῦ γάβδου· ὁ Τσαρνογορίτης Κολόμβος ἀπῆλθε μετὰ τόσῳ ἐπίπονον ταξιδίον φέρων μεθ' ἐαυτοῦ τὸ χρυσεῖον δυστυχῶς μόνον τοῦ θησαυροῦ ἑνδαλμα, ἐξαφανισθὲν τέλος καὶ τοῦτο μετὰ τοῦ χειρογράφου του-βέβαια-ὑπὸ τὸ διάστημα βαλάντιον του. Ἔτι μεταγενεστέρᾳ ταύτης εἶναι ἡ τοῦ Ἀγ. Κλήμεντος Βυζαντινῆς καὶ αὐτῇ κατασκευῇ ἡ καὶ μητρόπολις σήμερον τῆς Ἀχρίδος. Ἐν ταύτῃ εὐρίσκονται τὰ ἅγια λείψανα τοῦ φερωνόμου ἀγίου πλην τῆς κεφαλῆς, ἡ ὁποία λέγεται ὅτι ἐπωλήθη ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου. Ἰπάρχει πρὸς τοῦτοις ἐν αὐτῇ εἰκὼν τις πολυτίμητος διὰ τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ πλάξ τις τῆς ἀγίας Τραπεζίης, ἥ τις εἶναι τόσῳ διαφανῆς, ὥστε ἐν ᾧ ἔχει μέγα πᾶχος ἡ κἀπὼθεν τιθεμένη καίουσα λαμπρὰ διαφαίνεται ἐκ τῶν ἄνωθεν. Τὴν ιδιότητα ταύτην τῆς ἐν λόγῳ πλακὸς οἱ ἐγγύωροι ἀποδίδουσιν εἰς θαυματοργόν τινα δύναμιν τοῦ ἀγίου. Καθ' ἡμᾶς οὐδεμίαν φυσικωτέρᾳ τῆς τοῦ Ὀπαλλίου (opal) λίθου, ἐξ οὗ φρονούμεν ὅτι ἡ πλάξ, μ' ὅλον ὅτι οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῆς χημικὴν δοκιμασίαν ἐπεχειρήσαμεν διὰ τοῦ θεϊκοῦ ὀφέλους καὶ μετὰ θετικότητος διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ διασχυρισθῶμεν τὸ πρᾶγμα. Πλησίον τῆς μητροπολιτικῆς ταύτης Ἐκκλησίας ἔκειτο καὶ

ἡ μητρόπολις τοῦ Ἀχρίδων καὶ Πρεσπῶν, ἥ τις ὅμως πρὸ πενταετίας ἤδη ἀπετεφρώθη ὑπὸ πυρκαϊῆς ἐκραγίσσης ἐνεκεν ἀπροσεξίας προύχοντο-παίδων τινῶν, τὰ ὁποία εὐωχθέντα ἐν ταύτῃ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ μητροπολίτου ἀπῆλθον ἐν τῷ ὁστρῷ τῆς κραϊπάλης αὐτῶν ἀφέντα ἐπ' ἀχυρίνου στρώματος κατὸν σιγάρον. Ἐντὸς δὲ τοῦ περιβόλου αὐτῆς ὑπάρχει ἐκκλησία τις Δυτικὴ εἰς ἀχυρῶνα σήμερον μεταβεβλημένη καὶ πιθανῶς Ἑνετικῆς ἐποχῆς. Πλην δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι παλαιαὶ ἐκκλησίαι ἐν αἷς ἐπετελεῖται μόνον γίνεται λειτουργία εἰς μνήμην τοῦ ἐκάστου αὐτῶν ἀγίου. Νέαι ἐκκλησίαι εἶναι ἡ τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων, ἡ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, Γεροκομεῖον ἐπικαλουμένη καὶ ἄλλαι. Καὶ αὗται μὲν πᾶσαι εἰς τὸ Α' τμήμα.

Εἰς δὲ τὸ Β'. ὑπάρχει μία μόνη μεγάλη ἡ τῆς Πανηγίας ὑπὸ τὸ πολιτικὸν ὠρολόγιον ἰδρυμένη καὶ ἀρκετὰ κομψῶς καλλιτεχνημένη. Δύο ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὸ ΣΤ'. τμήμα, ἐξ ὧν ἡ μὲν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐν τῇ ἄνω Βλαχικῇ συνοικίᾳ εἶναι καὶ καλλιτέρα καὶ μεγαλειτέρα καὶ μᾶλλον περιεποιημένη, ἡ δὲ τοῦ Ἀγ. Νικολάου ἐν τῇ Κάτω μικροτέρα μὲν καὶ ἀτελής εἰσέτι, ἀλλ' ἔχει ἰδίον τινα καὶ κομψὸν ρυθμὸν, τῆς ὁποίας πρὸ τετραετίας ἤδη περίπου ἡ ἀνακαίνισις ἤρξατο κατὰ σχέδιον, ὅπερ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐκ Βουκουρεστίου ἐπανακάμψας ἔφερεν. Ἡ ἀνακαίνισις δ' αὐτῆς ὀφείλεται ὁμολογουμένως εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ δραστηριότητα τοῦ κ. Συμεὼν Καρμίτση ὅστις ἐπετρόπευε τότε καὶ κατάρθωσε μετὰ πολλὰς ἐνστάσεις γενομένας ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς νὰ ἐκδοθῇ παρὰ τῆς Πύλης τὸ πρὸς τοῦτο φερμάνιον. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν κατὰ πᾶν αὐτοῦ προκληθὲν διάβημα σύμπραξιν καὶ ὅλης τῆς συνοικίας. Εὐχῆς ἔργον ὅμως ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐδείκνυσεν τὸν αὐτὸν τοῦλάχιστον ζήλον πρὸς συντήρησιν καὶ ἐνὸς δημοτικοῦ μὲν ἀλλὰ τακτικοῦ τοῦλάχιστον σχολείου, μ' ὅλον ὅτι ἐν μέρει διακαίολογεῖται ἡ ἑλλειψις ἀπ' αὐτῶν τοιοῦτου ζήλου, διότι ὡς ἡ Ἰδρα ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ συνοικία αὕτη πάσχει φρικτὴν λειψανδρίαν, τῶν ἀνδρῶν ὡς καὶ τῶν νέων ἀπὸ τοῦ 15 ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν ἀπερχομένων εἰς ἀλλοδαπὴν πρὸς ἐπιχειρήσεις βιοποριστικάς, ἐξ οὗ συμβαίνει νὰ ᾖναι λίαν περιορισμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν παίδων, αὐτόχρημα δὲ γυναικοκρατία νὰ βασιλεύῃ.

Ὡς πρὸς τὸ πείσμα δὲ τοῦ Βουλγαρισμοῦ ὅχι ἐν ἀλλὰ τρία ἑλλ. σχολεῖα ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ

πόλει παρέχουσιν εἰς τὴν νεολαίαν πνευματικὴν ἑλληνικὴν τροφήν, τὸ μὲν ἐν τῷ Α'. τμήματι, τὸ δὲ ἐν τῷ Β'. καὶ τὸ Γ' ἐν τῷ ΣΤ'. Τούτων τὸ πρῶτον ἀνέκαθεν διεκρίθη ἐγκολπούμενον καὶ ἐξ ἀπωτάτων μερῶν μαθητὰς καὶ ἀναδείξαν ἀγλαοὺς ὅπως δὴ ποτε καρπούς. Ἀπὸ τινων δ' ἤδη ἐτῶν εὐρίσκεται εἰς φρικτὴν δυστυχῶς παραλυσίαν, μόλις 40 περιλαμβάνον μαθητὰς καὶ τούτους ἐγχωρίους μόνον, τὰ στοιχειωδέστατα παραδιδόμενους μαθήματα, ἐν ᾧ ἄλλοτε καὶ Ὀμηροὶ καὶ Πλάτωνες ἀνεφυλλίζοντο ἐπὶ τῶν ἐδωλίων αὐτοῦ καὶ ἄλλα ὑψηλὰ παρεδίδοντο ἐν αὐτῷ μαθήματα. Διευθύνεται σήμερον ὑπὸ τοῦ ἑλληνοδιδασκάλου κ. Γρηγορίου Πάρλιτσε, τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἐξ ἔπους τινός «ὁ Ἀρματωλὸς», ὅπερ ἄλλοτε δὲν εἰξεύρομεν πῶς ἐβραβεύθη ἐν τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήρθη ὑπὸ τῶν τότε Κριτῶν, ἐν ᾧ παρὰ πολλῶν σοφῶν καὶ τιμῶντων ἀληθῶς τὴν νεωτέραν ἑλλ. ποιήσιν ἀνδρῶν ἠκούσαμεν ὅτι ὄχι μόνον βραβεύσεως ἦν ἀνάξιον ἀλλὰ καὶ ἐπαίνου μόλις. Τὸ πρωτότυπον (sic) τῆς ὕλης φαίνεται νὰ ἠπάτησε τοὺς σοφοὺς Κριτὰς· καὶ δικαίως, διότι ποῦ νὰ ἐγνώριζον οἱ Κριταὶ ὅτι εἰς τὰς ἐσχάτας τῆς Μακεδονίας, ἐν Ἀχρίδι, ὑπάρχει ἐγχωρίον τι, Βουλγαρικὸν μάλιστα, ἄσμα «*Κούσμαρ Κάπινταρ*» ἐξ οὗ κατὰ λέξιν σχεδὸν μεταφρασθὲν παρουσιάσθη ὡς πρωτότυπον ἔπος εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν ὑπὸ τὴν ἑλλ. ἐπιγραφὴν «ὁ Ἀρματωλὸς», ὅστις αὐτὸς οὗτος ὁ ὄπλαρχηγὸς Κοσμάς εἶναι. Ἐὰν τοῦτο ἐγνώριζον οἱ κριταὶ ἄρ' γε καὶ πάλιν θὰ ἐβράβευον αὐτό; Τότε ἡ περισυνὴ μετάφρασις τοῦ σοφοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου, ἡ εἰς τὸσον ταραχὴν ἐμβαλοῦσα αὐτοὺς, διότι ἀφ' οὗ ἐξελήφθη ὡς πρωτότυπον καὶ ἐβραβεύθη ὡς τὸ ἀριστοῦργημα εὐρέθη μετάφρασις κατόπιν, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καὶ ὑπῆλθον τὴν ἀνάγκην νὰ ἀνακαλέσωσι τὸ βραβεῖον καὶ νὰ στέψωσι τὰ γνωστὰ πρωτότυπα Λυρικὰ, τότε λέγομεν ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Βλάχου ποίου εἶδους βραβεῖου ἔπρεπε νὰ τύχη; Καὶ ὅμως ἅμα γνωσθεῖσα ὅτι εἶναι μετάφρασις, καὶ μόνον διότι ἦτο μετάφρασις, τῇ ἡρνήθη τὸ βραβεῖον.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς λοιπὸν τοῦ κακοῦθους καὶ βλακιστάτου τούτου ποιητοῦ ἡ ἐν λόγῳ ἑλλ. σχολὴ ἀπώλεσε πᾶσαν πλέον σημασίαν, ἀγομένη κατὰ βούλησιν καὶ ἀρέσκειαν τοῦ θερμοκεφάλου καὶ ἀχρείου μισέλληρος ἰθύντορος

ριθμητικαί, ἀλγεβραὶ—πράγματα ὅλως πρωτάκουστα δι' αὐτόν—συντεταγμένα κατὰ τὸ σύστημα δῆθεν τῆς σοφῆς κεφαλῆς τοῦ Walter Burleigh, doctoris plani et perspicui τούτου τῆς Μακεδονίας παραδίδονται εἰς τοὺς δυστυχεῖς μαθητὰς σωρηδὸν, γράφοντας καὶ ἀντιγράφοντας ταῦτα ἀπὸ τῶν *κλασσικῶν χειρογράφων* του, ἐν ᾧ τὸ ὄνομά των δὲν γινώσκουσι νὰ ὀρθογράψωσι. Παραδίδονται βλέπουσιν οἱ ἀναγνώσται ὑψηλὰ μαθήματα· ἀλλὰ παραδίδονται ὑπὸ ἐνὸς ἀνθρωπαρίου, ὅστις οὔτε Πλάτων, οὔτε Ἀριστοτέλης, οὔτε Δημοσθένης, οὔτε ἱστορία οὔτε φιλοσοφία οὔτε ποίησις οὔτε ἀριθμητικὴ γινώριζει τί θὰ εἴπῃ ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῶμεν ὀλίγον καλῶς ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου τοῦτου. Ὁ ποιητὴς καὶ ἑλληνοδιδάσκαλος οὗτος κάτοχος παιδείας οὐχὶ συστηματικῆς, κακοῦθης δὲ φαντασίαν ποιητικὴν ὑπὸ τῆς φύσεως πεπροικισμένος κατ' ὀρθῶς πρὸ ὅκταετίας ἤδη, ὅτε καὶ οἱ *μπακάληδες*, ἤρκει νὰ ἦσαν ἀλλοδαποὶ, εὐκολώτατα εἰσεχώρουν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος, κατ' ὀρθῶς νὰ κατατρυχῇ μετὰ τῶν πανεπιστημιακῶν πολιτῶν ὁ παδὸς τοῦ Ἀσκληπιάδου ἐπὶ τριετίαν διατελέσας, καθ' ἣν ἐν Γαλλικ. μυθιστορήμασι κατασπαταλῶν τὸν πολὺτιμόν του καιρὸν λόγῳ δῆθεν σπουδῆς Γαλλικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἀρματωλοῦ ἐκ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Κοσμά δημοτικοῦ, ὡς προείπομεν, τῆς πατρίδος τοῦ ἄσματος; παρὰ πᾶσαν δὲ προσδοκίαν βραβευθεὶς μετετράπετο πρὸς τὴν Φιλολογικὴν σχολὴν, πιστεύσας ἐν ὅλῃ τῇ ἀπλοϊκότητι αὐτοῦ ὅτι ἐὰν εἰς τὸν φιλολογικὸν ἐπιδοθῇ κλάδον θὰ δυνηθῇ νὰ ἀναδειχθῇ μίαν ἡμέραν Ἰπτατος τῶν νεωτέρων ποιητῶν, ὡς ἐὰν ἐμελλεν ἡ Φιλολογία νὰ τῷ παράσχη πάντοτε χύτρας Βουλγαρικὰς, ἐξ ὧν νὰ κενώσῃ καὶ ἄλλα ἔπεα Ἀρματωλικά. Ὀλίγα μόλις ἐντοσοῦτῳ φιλοσοφικά — Κινέζικα δι' αὐτόν μαθήματα ἀκούει, ἐξάγει κραυγὰς ἀπελπισίας, τὰ βάζει στὰ ὕστερα μὲ τὸν καθηγητὴν του κ. Ὀρφανίδην, καταβρέχεται καλὰ καλὰ παρ' αὐτοῦ καὶ ἐδῶ τὸ λένε διὰ τὴν πατρίδα. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς τῶν Ἀρματωλῶν μὲ ὅποια ἄρ' γε πνευματικὰ ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πατρίδα του προϊόντα, ὁποίων τέλος φρονημάτων ἄνθρωπος; πλήρης κατὰ πλεῶς οἰήσεως, βλακίαι; ὡς δαφνοστοφῆς βέβαια ποιητῆς (!) καὶ μένεα κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πνέων.

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)